

Internationale strijddag voor vrouwen*rechten onder de loep

De laatste jaren hebben feministische organisaties internationale vrouwen*dag¹ getransformeerd van een loutere hoogtijdag voor bloemisten naar een strijdbare, collectieve actiedag van staking en protest. Op 8 maart kleurden de Belgische straten dan ook paars: in centrumsteden zoals Gent, Antwerpen, Brussel en Luik kwamen duizenden mensen op straat voor vrouwen*rechten. Wereldwijd ging het zelfs over miljoenen!

De feministische strijd blijft in België broodnodig ... letterlijk. Getuigenissen over de arbeids- en levensomstandigheden binnen 'klassiek' vrouw*elijke sectoren zoals de zorg zijn hartverscheurend. Tijdens de energiecrisis was het voor sommigen in de dienstenchequesector bijvoorbeeld kiezen tussen eten voor de kinderen of benzine om naar het werk te kunnen rijden. Vrouwen* in de zorg zijn uitgeput en voelen zich ondergewaardeerd. Steeds meer taken met steeds minder middelen, geen volwaardige zorg meer kunnen bieden, burn-outs en depressies door de hoge werkdruk: voor velen is het niet meer leefbaar. Zonder goede zorg, kinderopvang en poetshulp vervalt de samenleving in chaos. Is het toeval dat deze sectoren, waarin vrouwen* oververtegenwoordigd zijn, zo ondergewaardeerd worden?

Vrouwen* werken gemiddeld nog steeds meer deeltijds en hebben kortere loopbanen, omdat zij vaker de zorg voor de kinderen op zich nemen of werken in sectoren waarin voltijdse contracten zeldzaam zijn. Ondanks berichten over de 'quasi-onbestaande' loonkloof in België², blijkt die na enkele correcties op vlak van arbeidsduur en arbeidsplaatsen nog lang niet verdwenen te zijn. Volgens cijfers van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen bedraagt de loonkloof in België gemiddeld 8,5%, waarbij 11,8% in de privésector en 4,7% in de publieke sector.³ De historisch nog grotere loonkloof heeft ook zware repercussies voor de sociale rechten: zo bedroeg de pensioenkloof in 2019 nog steeds 31,9%.⁴ Op Europees niveau is ondertussen een akkoord bereikt over de Pay Transparency Directive, waardoor bedrijven onder andere verplicht zullen worden om informatie over de loonkloof te publiceren en te evalueren.⁵

Vrouwen* bevinden zich sociaaleconomisch dus vaak in een kwetsbare positie. Dat zorgt er ook voor dat zij meer afhankelijk zijn van hun partner en moeilijker kunnen vertrekken in geval van problemen. Combineer dat met het heersende, patriarchale systeem en de cijfers voor geweld op vrouwen* zijn hallucinant. Uit onderzoek van de UGent blijkt bijvoorbeeld dat 81% van de Belgische vrouwen* tussen 16 en

1 Het sterretje verwijst naar alle personen die zichzelf identificeren als vrouw.

2 VRT NWS, "Loonkloof tussen man en vrouw in België bijna volledig verdwenen in 2020, in Wallonië verdienen vrouwen gemiddeld zelfs meer dan mannen", 27 september 2022, <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/09/27/loonkloof/#:~:text=Het%20loonverschil%20tussen%20voltijds%20werkende,de%20cijfers%20vertekend%20door%20corona>.

3 Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, *Loonkloofcijfers 2022*, september 2022, 3, <https://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/2022-loonkloofcijfers.pdf>.

4 Eurostat, *Gender pension gap by age group – EU-SILC survey 2019*, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_PNP13_custom_470372/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=ca6425d8-bd3e-4a09-b6d8-c181ea76bc6a.

5 Europese Commissie, "Commission welcomes the political agreement on new EU rules for pay transparency", 19 december 2022, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7739.

69 jaar seksueel geweld hebben meegemaakt.⁶ Slechts 4% van de slachtoffers meldde dat aan de politie,⁷ waardoor de officiële statistieken de werkelijke situatie enorm onderschatten. In 2022 werden in België minstens 24 vrouwen* het slachtoffer van femicide: zij werden vermoord louter omdat ze vrouw* waren.⁸ De echte cijfers liggen waarschijnlijk veel hoger. In oktober 2022 keurde de Ministerraad een wetsontwerp goed dat inzet op het verzamelen van statistieken rond vrouwenmoord.⁹ Femicide vormt echter nog steeds geen autonoom misdrijf in het Strafwetboek.

Hannah Ghulam Farag is mandaatassistent in de vakgroep metajuridica aan de VUB, redactielid van het Tijdschrift voor Mensenrechten en lid van het collecti.e.f 8 maars Gent.

Genoeg is genoeg, stelt de feministische beweging, die in België strijdvaardig blijft. **Hun eisen?** Een einde aan het geweld op vrouwen*; meer investeringen in openbare diensten zoals kinderopvang en de zorgsector; respect, eerlijke, leefbare en werkbare arbeidsvoorwaarden voor alle vrouwen*; een versterking van de sociale zekerheid, inclusief leefbare pensioenen voor vrouwen*; een einde aan alle vormen van onderdrukking, zoals racisme en queerfobie; én internationale solidariteit en klimaatrechtvaardigheid. **Hun middel?** Van 8 maart een dag van radicale actie maken: een dag van feministische staking en verzet. De Britse, strijdbare suffragettes wonnen het vrouwenstemrecht decennia voor de Belgische feministen dankzij hun grootschalige betogingen, stakingen en sabotage. In Argentinië kwamen in 2016 honderdduizenden vrouwen* op straat tegen geweld op vrouwen, waarmee ze het thema wereldwijd in de kijker stelden. Stakingen, betogingen en andere actievormen zullen noodzakelijk blijven voor de feministische beweging, om aan te tonen dat het menens is, om vrouwen* zelfvertrouwen te geven via strijd en om collectieve overwinningen te boeken.

6 Universiteit Gent, "Twee derde van de Belgische bevolking maakt seksueel geweld mee", 15 juni 2021, <https://www.ugent.be/nl/actueel/persberichten/persbericht-onderzoek-seksueel-geweld-in-belgie>.

7 Ibid.

8 Stop Femicide, "Update 2022 : au moins 24 féminicides", <http://stopfemicide.blogspot.com/2022/01/update-2022-au-moins-femicide.html>.

9 Goedkeuring van de wet #StopFemicide van Sarah Schlitz. Zie "België, het eerste Europese land met een alomvattende wet tegen vrouwenmoord", 29 oktober 2022, <https://sarahschlitz.be/nl/adoption-de-la-loi-stopfemicide-la-belgique-premier-pays-europeen-a-se-doter-dune-loi-globale-contre-les-femicides/>.